

“Hoe houden we de herontdekking van de natuur in leven?”

Zoals ook uit de fotoreportage en de verhalen van boswachters blijkt (vanaf pagina 12 in dit nummer van het Vakblad), was het de afgelopen weken heel erg druk in de Nederlandse natuurgebieden. Mensen trokken er massaal op uit. En dan mogen we ook nog eens verwachten dat half Nederland gewoon in eigen land op vakantie gaat. Naar diezelfde natuur waarschijnlijk. Een prachtige herwaardering van de natuur in Nederland, zou je zeggen. De vraag is natuurlijk: Hoe houden we de herontdekking van natuur in leven?

— Marjel Neefjes

Caspar Janssen, journalist-schrijver

“Misschien dat al die signalen waaruit blijkt dat je doorgaans beter de natuur kunt volgen dan bestrijden, nu eindelijk eens doordringen.”

“Ik ben daar niet enorm optimistisch over. Natuur beleven is nog iets anders dan natuur beschermen. Voor dat laatste is enige inspanning vereist, dat gaat verder dan met vreugde constateren dat je meer vogelgeluiden hoort. Als ik zie hoeveel gemeenten op dit moment bijna routinematig met allerlei soorten bestrijdingsmiddelen de eikenprocessierups te lijf gaan. Zoveel andere nuttige soorten – en natuurlijke bestrijders van de eikenprocessierups – leggen zo het loodje. Aan de andere kant: het lijkt alsof de verontwaardiging over deze fossiele kijk op natuur groter is dan voorheen. Misschien dat al die signalen waaruit blijkt dat je doorgaans beter de natuur kunt volgen dan bestrijden, nu eindelijk eens doordringen.

Ik heb het antwoord uiteraard ook niet. Hoogstens kun je het goede voorbeeld geven, en altijd maar weer herhalen. Bijvoorbeeld: stimuleer wilde planten en hun bestuivers, stop het plaatsen van kasten voor honingbijen – rondom natuurgebieden, want honingbijen – boerderijdieren – concurreren de wilde bijen weg. Natuurorganisaties zouden ook iets kunnen betekenen. Niet door nog meer gezelligheid uit te stralen, maar bijvoorbeeld door de drie miljard euro die ze nu krijgen voor ‘natuurherstel’ vanwege de stikstofschaade categorisch te weigeren. Stop die drie miljard maar in het omschakelen van de landbouw richting natuurvriendelijk, in het verkleinen van de veestapel. In het oplossen van het echte probleem dus: de ammoniakneerslag. Door al dat gehak, gezaag, geplag en gegravaal in natuurgebieden heeft het imago van natuurorganisaties een enorme deuk gekregen. Het wordt niet begrepen, en het helpt ook niet als je het echte probleem niet oplost. Het principeel weigeren van weer een zak met geld – een afkoopsom voor een beleid van pappen en nathouden – in combinatie met een strijdbaarder houding, zou weleens veel extra goodwill kunnen opleveren voor de natuur.”

Paul Makken, ANWB

“Ik zou zeggen: natuurorganisaties, pak je lobby goed aan!”

“Ik maak me er niet al te veel illusies over. De grote belangstelling voor bezoek aan de natuur in coronatijd was toch vooral opportunisme. Mensen konden nergens anders heen. Zodra ze weer voor twee tientjes naar Barcelona kunnen vliegen, doen ze dat weer, ben ik bang. Maar dit jaar vallen de buitenlandse vakanties nog in het water, en misschien ebt dat nog een jaartje na. Daarom helpen we samen met allerlei partijen als ANWB mensen hun vakantie in eigen land te vieren. Dus er zal dit jaar zeker meer aandacht en bezoek zijn voor de mooie natuurlijke landschappen van Nederland. Dat zal de toerismesector zeker ten goede komen, maar het is de vraag of ook de natuur er veel mee opschiet. Meer draagvlak wellicht, maar of het ook meer inkomsten oplevert?”

Ik ben bang dat er na deze crisis een ronde flinke bezuinigingen gaat komen. Dus natuurorganisaties moeten zich schrap zetten. Het Rijk zal niet vechten voor de natuur, en bij de provincies ligt de sympathie toch meer bij de boeren. Ik zou zeggen: natuurorganisaties, pak je lobby goed aan! De natuurorganisaties lobbyen van nature erg netjes en vanuit de inhoud en het hogere belang. Ook zitten ze onderling niet altijd op een lijn. En als dat wel lukt, zoals bij de stikstofvoorstellen, dan zijn ze erg bezig tegenstellingen te overbruggen, rekening te houden met andermans belang. Dat doen we als ANWB overigens ook. Maar ik denk dat de lobby voor natuur wel wat agressiever en opportunistischer mag. Want die groene golf van sympathie voor de natuur, die ebt straks weer weg, helaas.”

Louise Vet, voormalig directeur NIOO-KNAW en emeritus-hoogleraar WUR

“We moeten vooral proberen de niet-zo-groenen te betrekken bij de natuur, dat gaat misschien nu iets makkelijker dan voorheen.”

“Als we Nederland een stukje mooier willen maken, ook als je maar een klein stukje je huis uit mag, dan moet er nog wel wat gebeuren. Daarom werken we met heel veel partijen aan het Deltaplan Biodiversiteit, dat overigens al voor de coronacrisis van start is gegaan. Dat gaat trouwens niet alleen over natuurgebieden, maar over alle grond in Nederland. Dus ook over natuur in de stad, bijvoorbeeld via natuurinclusief bouwen en natuurlijker bermbeheer, zodat je gelijk een stukje natuur ziet als je naar buiten stapt. En zeker ook over landbouwgebieden, die toch 60-70% van ons grondgebied uitmaken. Dat kan veel natuurinclusiever, zodat je bij je ommetje niet allen Engels raagrast ziet, maar ook heggen, hagen en kruidenrijke randen. En vergeet de bloemrijke dijken niet. De stad, dijken en boerenland zijn vaak dichterbij mensen dan een natuurgebied. Ik zie hier in mijn omgeving in Wageningen overigens dat er echt veel meer mensen de uiterwaarden in gaan. Daar zullen ook mensen bij zijn voor wie dat nieuw is, en wie weet zullen sommigen dat vaker blijven doen. Zo’n app – zelf heb ik Obslidentify op mijn telefoon, echt heel leuk! – kan dan zeker helpen. We moeten vooral proberen de niet-zo-groenen te betrekken bij de natuur, dat gaat misschien nu iets makkelijker dan voorheen. En laten we hopen dat dat gemeenschapsgevoel van ‘zorgen voor elkaar’ zich ook uitstrekt naar ‘zorgen voor de natuur’.”

Arjen Buijs, WUR

“De natuur is altijd al zowel hemel als hel, zowel bedreiging als paradijs geweest.”

“Die herwaardering voor de natuur is er volgens mij niet alleen in positieve zin, er is ook een hernieuwde angst voor de natuur. De natuur is altijd al zowel hemel als hel, zowel bedreiging als paradijs geweest. De herkomst van corona is zo’n bedreiging uit de natuur, die raakt aan zaken als de eikenprocessierups en de teek. Dat er op uitgaan in de natuur in tijden van corona zit meer aan de paradijskant. Het is typerend hoe we daar als samenleving mee omgaan. Zo viel me op dat ze in Denemarken ook last hadden van drukte in natuurgebieden. Maar daar zochten ze oplossingen, bijvoorbeeld eenrichtingsverkeer. Terwijl hier de parkeerplaatsen meteen op slot gingen. Ook hebben de Deense scholen besloten om meer buiten in de natuur les te gaan geven. Zo spelen ze in op de kansen van de natuur. Daarin hebben we hier wel wat kansen gemist. Overigens zijn veel mensen niet de natuur ingegaan vanwege de aantrekkingskracht van de natuur, maar vooral vanwege de behoefte weg te gaan van huis. Meer een negatieve keuze dus, want mensen konden nergens anders heen. Ik denk dat je nu ook niet ineens meer draagvlak hebt onder de mensen die vanuit zo’n keuze kwamen. Al met al is dat draagvlak voor natuur overigens best groot onder de Nederlandse bevolking. Het probleem zit hem meer bij het beleid, die politieke keuzes maakt op grond van andere belangen. Ik denk wel dat er nu ook – of juist - bij het beleid meer draagvlak is voor meer groen in en om de stad. Daar is veel te weinig van, dat bleek wel. Er was ooit wel beleid voor, maar dat is allemaal wegbezuinigd, en dat hebben we nu heel duidelijk gemerkt. Dit is een mooi moment om andere keuzes te maken!”